

ת"פ 66957/01/17 - ועדה מקומית לתכנון ובנייה רכס הכרמל נגד א.ז. בטיחות ויעוץ בע"מ, נאיל זידאן, סלאמה זידאן

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 66957-01-17 ועדה מקומית לתכנון ובנייה רכס הכרמל נ' א.ז. בטיחות ויעוץ בע"מ ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא טל תדמור-זמיר
מאשימה ועדה מקומית לתכנון ובנייה רכס הכרמל
נגד
נאשמים
1. א.ז. בטיחות ויעוץ בע"מ
2. נאיל זידאן
3. סלאמה זידאן

החלטה בעניינו של נאשם 3

עניינה של החלטה זו - בקשת הנאשם 3 (להלן: "המבקש"), לפיצוי בעקבות זיכוי - בקשה לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

רקע

1. כנגד המבקש, בנו והחברה שבבעלות בנו הוגש כתב אישום. כתב האישום הוגש ביום 30.1.17 ובו יוחסו לנאשמים עבירות של בניה ללא היתר ואי קיום צו הפסקה שיפוטי. בכתב האישום נטען כי הנאשם 2 (בנו של המבקש) הינו הבעלים במושע של חלק מהמקרקעין מושא כתב האישום, וכי בשנת 2016 הנאשמים כולם ביצעו בחלק הרלבנטי חפירות ושינויים בשטח של כ- 600 מ"ר, ללא היתר. כן נטען בכתב האישום כי הנאשמת 1 הגישה בקשה לקבלת היתר והבקשה אושרה בתנאים, ברם עוד בטרם מילוי התנאים, המשיכו הנאשמים את עבודות הבניה במקרקעין ובנו מבנה שכלל קומה תת קרקעית שרצפתה יצוקה וגגה בתחילת הכנות ליציקה. בעקבות הבניה האמורה, הוציאה המאשימה לנאשמים צו הפסקה שיפוטי, ברם הנאשמים המשיכו בביצוע עבודות הבניה חרף קיומו של הצו.

2. ביום 20.6.17 התייצב המבקש לדיון, טען כי אין לו קשר למתואר בכתב האישום, שמו שורבב לכתב האישום ממניעים זרים וביקש למחוק את כתב האישום כנגדו. המבקש הפנה להליך קודם שהתקיים בעניינו ובמסגרתו זוכה והודיע כי ככל שלא ימחק כתב האישום נגדו ובסופו של יום הוא יזוכה, הוא יעמוד על הוצאותיו (ראו פרוט' הדיון מיום 20.6.17).

בנסיבות, נדחה הדיון כדי לאפשר למאשימה לבחון את התשתית הראייתית כנגד המבקש.

3. בדיון הנדחה הודיעה המאשימה כי היא עומדת על ניהול ההליך גם כנגד המבקש ובתשובתו לאישום המבקש שב וטען כי הוא נעדר זיקה לנכס, לא ביצע את הבניה ואינו הבעלים של המקרקעין. הנאשמים 1 ו-2 הודו בחלק מעובדות כתב האישום אולם כפרו בביצוע עבודות הבניה, בשטח המבנה הנטען ובידיעתם אודות הצו. בנסיבות אלה, התיק נקבע לשמיעת ראיות.

4. ביום 13.3.18 זוכה המבקש מהעבירות שיוחסו לו, לאחר שמיעת ראיות, וזאת מחמת הספק, לאחר שנקבע שהמאשימה לא הוכיחה את זיקתו למבנה או למקרקעין ולא הוכיחה כי הוא ידע אודות צו ההפסקה השיפוטי.

תמצית טענות הצדדים

5. **המבקש** מבקש לפסוק לו פיצויים בגין הזיכוי, בהעדר יסוד להגשת כתב האישום נגדו, בהפנותו לתיק נוסף שהתנהל נגדו על ידי המאשימה ובמסגרתו התקבלה טענתו שאין להשיב לאשמה (13-02-27616).

בדיון שהתקיים במעמד הצדדים הוסיף כי הקרקע הייתה בבעלותו 30 שנה, אולם בשנת 2015 הוא העביר את הבעלות והחזקה במקרקעין לידי בנו, החברה שבבעלות בנו הגישה תכניות בניה לוועדה ומלוא המידע היה בידי המאשימה, אולם היא החליטה להגיש כנגדו כתב האישום ממניעים זרים ואין זו הפעם הראשונה שהיא עושה כן. המבקש טען כי לאחר שהמאשימה עמדה על ניהול ההליך נגדו הוא נאלץ לשכור שירותיו של עו"ד ושילם לו סך של 15,000 ₪. לאחר הדיון המציא המבקש מסמכים לתמוך בקשתו. אתייחס למסמכים בהמשך.

6. **המאשימה** מבקשת לדחות את הבקשה, הן מהטעם שלא צורף לה תצהיר לאימות העובדות והן מהטעם שהיא אינה עומדת בתנאים שנקבעו בפסיקה כדי לפסוק פיצויים.

ב"כ המאשימה פירט את הראיות שהוגשו על ידו וטען כי היה בהן די כדי לבסס יסוד סביר להרשעת המבקש טרם הגשת כתב האישום. ב"כ המאשימה הדגיש כי המבקש מצדו לא התייצב למסירת גרסה בנוגע לחשדות המיוחסים לו והוסיף כי מדובר בזיכוי טכני בלבד, כי המבקש "נחלץ בעור שיניו", לא הוכיח את נזקיו ויש בכל אלה כדי לתמוך את דחיית הבקשה.

בדיון שהתקיים במעמד הצדדים חזר ב"כ המאשימה על טענותיו, הפנה לראיות שהיה בהן כדי לסבך את המבקש והדגיש כי המבקש לא התייצב לחקירה טרם הגשת כתב האישום.

המסגרת הנורמטיבית

7. סעיף 80 לחוק קובע שתי עילות חלופיות שמכוחן ניתן לפסוק פיצוי לנאשם ולהלן לשונו:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

8. הסעיף מונה אפוא שתי עילות אפשריות לתשלום הוצאות הגנה ופיצוי לנאשם שזוכה בדינו: האחת, אם "ראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה", והשנייה, אם "ראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת". בע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל** (22.1.02) (להלן: "**עניין דבש**") נותחו שתי העילות בהרחבה והותוו אמות המידה העקרוניות להפעלתן.

9. אשר לעילה של "לא היה יסוד להאשמה" נקבע:

"במקום שהתביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום יצא נאשם זכאי בדינו... ואילו אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בזהירות ראויה, תישא המדינה בהוצאותיו של הנאשם ותיאלץ לפצותו על מעצרו ועל מאסרו ... עילה זו רוחה היא כרוחה של עוולת הרשלנות בניזיקין, ובחיי המעשה יכולה שתהא חפיפה, ולו חפיפה חלקית, בין השתיים. [...] המושג 'לא היה יסוד להאשמה' מצייר מצב קיצוני של אי-סבירות בולטת, וגם אם אמרנו כי המושג 'לא היה יסוד' פורש עצמו לא אך על מקרים קיצוניים שבהם לא היה כל יסוד להאשמה אלא גם על סוגי מקרים שבהם יסוד ההאשמה הוא יסוד רעוע... גם אז לא נוכל להרחיק לכת רב מכך".

אשר ל"אופי זיכוי של הנאשם" נקבע:

"לא אמרנו - אף לא נאמר - כי זיכוי טכני או זיכוי מן הספק יביאו בהכרח לשלילת שיפוי או פיצוי מנאשם, אך בה-בעת גם לא נאמר כי זיכוי 'מוחלט' יביא מעצמו לפסיקת שיפוי או פיצוי. כל שאומרים אנו אינו אלא זה, שטיב הזיכוי - כל זיכוי, ונסיבות הזיכוי - כל הנסיבות; גם הזיכוי גם הנסיבות שיקולים שלעניין הם לבחינתו של בית-המשפט אם יורה או אם לא יורה על תשלום פיצוי או על שיפוי, ובמקום שבו יורה על שיפוי או פיצוי - על שיעורם של אלה".

(ראו גם ע"פ 5923/07 **ראשיד שתיאווני נ' מדינת ישראל** (6.4.09)).

10. אשר לעילה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", נקבע **בעניין דבש** כי ניסוחה העמום של עילה זו מותיר בידי בית המשפט שיקול דעת רחב, הצדק הוא שאמור להנחות את בית המשפט אם לפסוק פיצוי אם לאו וברי כי אין די בזיכוי עצמו כדי לזכות את הנאשם בפיצוי. כדי להקל על מלאכת הפרשנות או הבחינה ולהכווין את שיקול הדעת של בית המשפט, נקבעו בעניין דבש שלוש קטגוריות של נסיבות: הליכי המשפט עצמם; אופי וטיב הזיכוי; ונסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה

(באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך המשפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי (ראו לעניין זה ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל (26.2.13); ע"פ 2255/15 תאופיק אגבריה נ' מדינת ישראל (22.3.16)).

11. עוד נקבע בפסיקה כי הנטל להוכיח קיומן של "נסיבות אחרות" רובץ לפתחו של הנאשם (עניין דבש הנ"ל וכן ע"פ 5097/10 גל (אשר) בוגנים נ' מדינת ישראל (15.1.13); ע"פ 5695/14 אלקאדר נ' מדינת ישראל (2.9.15) וע"פ 7235/16 כהן נ' מדינת ישראל (11.02.18)) וכי זכותו של נאשם לקבל פיצוי והחזר הוצאות הגנה היא זכות יחסית המותנית בשיקול דעתו של בית המשפט. כך גם שיעור הפיצוי וההוצאות מוגבלים בתקרה הקבועה בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982 (להלן: "תקנות הפיצויים").

מן הכלל אל הפרט

יישום הכללים על המקרה דנן מביאני לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. אנמק.

12. אשר לקיומו של יסוד להאשמה, במהלך שמיעת הראיות הונחו בפני בית המשפט הראיות שעל יסודן החליטה המאשימה לנהל את ההליך גם נגד המבקש. אותן ראיות כללו מזכר שערך המפקח שראה את המבקש במקרקעין (ת/1); מזכר של המפקח ששוחח עם המבקש וטען כי המבקש קשר את עצמו למקרקעין (ת/3, ת/12); עדותה של גב' חלבי לפיה המבקש היה דומיננטי בהליכים לקבלת היתר; זימוניו של המבקש לחקירה ואי התייצבותו אליה. בית המשפט סקר את הראיות בהרחבה במסגרת הכרעת הדין (סעיפים 16-24 להכרעת הדין) וקבע כי לא היה די באותן ראיות כדי להרים את הנטל המוטל על כתפי המאשימה במשפט פלילי, ולהוכיח כי המבקש היה אחראי לביצוע הבניה מושא כתב האישום. עם זאת, אני סבורה כי לא ניתן לקבוע שאותן ראיות לא היוו יסוד להאשמת המבקש. לנגד עיני המאשימה עמדו עדויות של מפקחי בניה, בעלי תפקיד בוועדה, מהן עלה הקשר של המבקש לביצוע עבירות הבניה ובמצב הדברים האמור, היוו אותן ראיות, שטרם עברו את "כור ההיתוך" של ההליך הפלילי, יסוד להאשמת המבקש בעבירות שיוחסו לו.

13. אשר ל"נסיבות אחרות", אכן, אל מן ההתחלה, עוד בטרם היה המבקש מיוצג, הוא ביקש מהמאשימה לשוב ולבחון את עמדתה ביחס להגשת כתב האישום כנגדו וזו האחרונה עמדה על ניהול ההליך נגדו. לצד האמור יש לשקול את משך ההליך - כשנה וחודשיים מיום הגשת כתב האישום ועד מתן הכרעת הדין בעניינו של המבקש, לאחר שמיעת ראיות. רוצה לומר כי לא נגרם למבקש עיוות דין בשל התמשכות ההליכים.

14. אני ערה לטענת המבקש כי כתב האישום נגדו הוגש ממניעים זרים, אלא שטענה זו לא הוכחה.

המבקש אמנם הפנה להליך קודם שהתקיים בעניינו (עמ"א 27616-02-13 מדינת ישראל נ' זידאן (2.10.14) (להלן: "התיק הקודם"), כדי ללמד על המגמתיות של המאשימה בהעמדתו לדין, ברם אני סבורה כי יש באותו תיק כדי לעשות כן. בתיק הקודם הוגש נגד המבקש ואחר כתב אישום שייחס להם עבירת בניה ללא היתר של מרפסת ומדרגות במבנה בדליית אל כרמל. לאחר שמיעת עדי התביעה בית המשפט קיבל את בקשת הנאשמים וקבע כי "אין להשיב לאשמה", שכן דו"חות הפיקוח התבססו על עדות מפי השמועה. אלא שמדובר בתיק אחר, בהתייחס למבנה אחר, ביחד עם נאשם

אחר, והמבקש לא הצליח לקשור בין שני ההליכים או להוכיח כי המאשימה שמה לה למטרה להעמידו לדין משיקולים זרים. מילים אחרות, לא ניתן לומר כי התביעה פעלה בזדון או שהנאשם נפל קורבן לעלילה.

15. אשר לנזקים שנגרמו למבקש, כל שטען המבקש בבקשה הוא כי הוא זכאי לפיצוי שמוערך בכ-30,000 ₪. הא ותו לא. בדיון שהתקיים במעמד הצדדים הוסיף המבקש כי שילם לעו"ד שכ"ט בסך של 15,000, בנפרד מהתשלום אותו שילם בנו לאותו עו"ד ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגיש, לאחר הדיון, תצהיר, במסגרתו הצהיר כי נגרמו לו הוצאות בסך של כ-2,000 ₪ בגין אובדן ימי עבודה ובסך של כ-1,000 ₪ בגין הוצאות נסיעה. כן טען לעוגמת נפש המוערכת בסך של 10,000 ₪.

ראשית, יצוין כי סעיף 80 לחוק מתייחס אך לפיצוי בגין "הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו", קרי, החוק אינו מאפשר מתן פיצוי בגין עגמת נפש. בע"פ 5695/14 סאלם עבד אלקאדר נ' מדינת ישראל (2.9.15) נקבע:

"בהסדר הקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין ובתקנות שהותקנו מכוחו קיימת הגבלה ניכרת הן על סוג הפיצוי שישולם והן על שיעורו, ביחס לתביעת פיצויים בנזיקין. ראשית, הפיצוי מוגבל להשבת הוצאות, וכן לפיצוי המבוסס על אובדן השתכרות בתקופת המעצר או המאסר בהתאם לשכר הממוצע במשק. נאשם שזוּפָּה בדין אינו זכאי אפוא לפיצוי בשל נזקים נוספים, כגון נזק בלתי ממוני בגין סבל נפשי ותחושות תסכול ובושה שנגרמו לו בעת ועקב היותו נתון מאחורי סורג ובריח על לא עוול בכפו. שנית, גובה הפיצוי כפוף לתקרה הקבועה בתקנות הפיצויים. ואולם בכל הנוגע לעצם הזכאות לפיצוי, ההסדר שבסעיף 80 רחב מתביעת פיצויים נזיקית - שכן המבקש אינו נדרש להוכיח את יסודות עוולת הרשלנות, אלא רק את התקיימותה של אחת משתי העילות שבסעיף".

בענייננו, אין עסקינן במבקש שהיה עצור או ריצה מאסר. המבקש אף לא פירט היכן הוא עובד ומה הוא שכרו. המבקש מתגורר בדלית אל כרמל והדיונים התקיימו בהיכל המשפט בחיפה. כאמור, התקיימו מספר מצומצם של דיונים ומהמועד בו התייצב המבקש לראשונה בפני בית המשפט ועד שהוכרע דינו חלפו אך תשעה חודשים.

אכן, אין ספק כי עצם העמדתו של אדם לדין עלולה לשאת עימה פגיעה בזכויות היסוד של הפרט, ובכלל זה בכבוד האדם, בחופש העיסוק שלו, בפרטיותו, בשמו הטוב. עם זאת, במקרה דנן המבקש לא היה עצור ואף לא התייצב לחקירה טרם הגשת כתב האישום נגדו. ההליך התנהל בזריזות רבה, ובנסיבות סבורה אני כי יש להעדיף את האינטרס הציבורי שלא להביא לרפיון ידיהם של הגורמים המופקדים על אכיפת החוק מהגשת כתבי אישום במקרים הראויים לכך.

16. אשר להוצאות ההגנה של המבקש - המבקש הצהיר כי הוא שילם לבא כוחו שכ"ט עו"ד בסך של 15,000 ₪ + מע"מ "יחד עם ייצוג בתיק אחר". לתצהירו של המבקש צורף מכתב מבא כוחו, עו"ד קצוטי, ובו צוין כי הוא ייצג את המבקש ביחד עם נאשם נוסף בהליך במחוזי, לרבות ערעור לעליון בגינו שולם לו שכ"ט בסך של 100,000 ₪ והוא הסכים כי הסכום האמור יכלול גם את הטיפול בתיק דנן. עו"ד קצוטי הוסיף: "אציין כי שכר הטרחה הראוי כאמור הינו 15,000 ₪ בתוספת מע"מ". למכתבו של עו"ד קצוטי צורפו קבלות בגין תשלום שכ"ט ע"ס 100,000 ₪.

לדידי, אין די בהערכה או האמירה של ב"כ המבקש כי שכר הטרחה הראוי הוא כזה או אחר כדי לשמש בסיס לקביעת פיצוי מכח סעיף 80 לחוק. על המבקש לצרף לבקשה קבלות על הסכום המדויק ששילם לבא כוחו כשכר טרחה ובמקרה דנן הדבר לא נעשה. ועוד - ההליך שבגיניו שולם לעו"ד קצוטי שכ"ט, הסתיים כשנתיים לפני שהוגש כתב האישום בתיק דנן. יתרה מזאת, עו"ד קצוטי ייצג בהליך הנוכחי הן את המבקש והן את בנו והנאשמת 1 ולא צוין מהו חלקו של המבקש בשכר הטרחה, מתוך אותם "דמי שכ"ט ראויים". כי כך, איני סבורה כי המבקש זכאי להחזר הוצאות הגנתו.

סוף דבר

17. המבקש אמנם זוכה שיכוי מלא, אלא שכפי שצוין לעיל, בפסיקה נקבע כי אין בזיכוי, אפילו הוא מוחלט, כדי לקבוע בהכרח כי נאשם זכאי לפסיקת הוצאותיו. בענייננו, לאור כל שפורט לעיל - בהעדר קביעה כי לא היה יסוד להגשת כתב האישום נגד המבקש, משהמבקש לא הוכיח את הוצאות הגנתו או כל נזק אחר שנגרם לו - איני סבורה כי המקרה דנן נכלל בגדר אותם מקרים בהם יש לפצות נאשם בגין זיכוי.

על כן, הבקשה נדחית.

המזכירות תמציא לצדדים העתק ההחלטה.

ניתנה היום, ט"ו אלול תשע"ח, 26 אוגוסט 2018, בהעדר הצדדים.